

Janusz Bober

Sprawozdanie z badań na stanowisku z epoki brązu w Sanoku w 1989 roku

Stanowisko nr 56 w Sanoku zostało odkryte w trakcie badań w ramach AZP przez mgr E. Pohorską-Kleję w latach 1983-84 (obszar 113-78, Sanok). Na powierzchni znaleziono wówczas ceramikę datowaną na epokę brązu.

Stanowisko położone jest na południe od Sanoka (między Sanokiem a miejscowością Stróże Małe) na wzgórzu o stokach południowym, stromym a północnym łagodnie opadającym w kierunku potoku Płowieckiego. Od strony południowej i zachodniej znajduje się niewielki ciek. Wysokość bezwzględna wzgórza wynosi 351,3 m npm. Deniwelacja w stosunku do cieku około 30 m. Stanowisko znajduje się w odległości około 2 km na północy od rzeki San. Wykopaliska finansował Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie. Prace prowadziło Muzeum Historyczne w Sanoku.

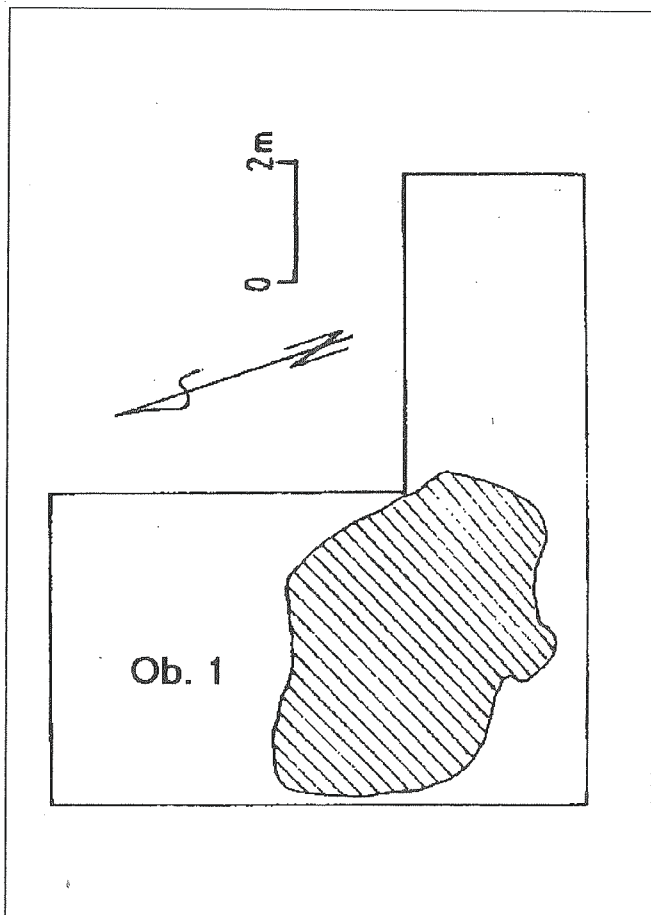
Badania w 1989 roku miały na celu określenie stopnia zniszczenia stanowiska. Wykopami sondażowymi przebadano łącznie 50 m². Były one zlokalizowane w miejscu największego występowania zabytków. W trakcie badań odkryto na głębokości około 30 cm jeden obiekt (ob. 1 — ryc. 1). W rzucie poziomym był on kształtu nieregularnego wieloboku o wymiarach 570x350 cm. W rzucie pionowym była to płytko niecka o miąższości około 25 cm. Zawierał 532 fragmenty ceramiki, fragmenty polepy i węgielki drzewne.

Inwentarz ceramiczny:

Typologicznie materiał ceramiczny jest mało zróżnicowany. Ponieważ zarys poziomy i pionowy obiektu był niezakłócony należy sądzić, że znaleziony materiał zabytkowy tworzy zamknięty zespół. Można wyróżnić między innymi:

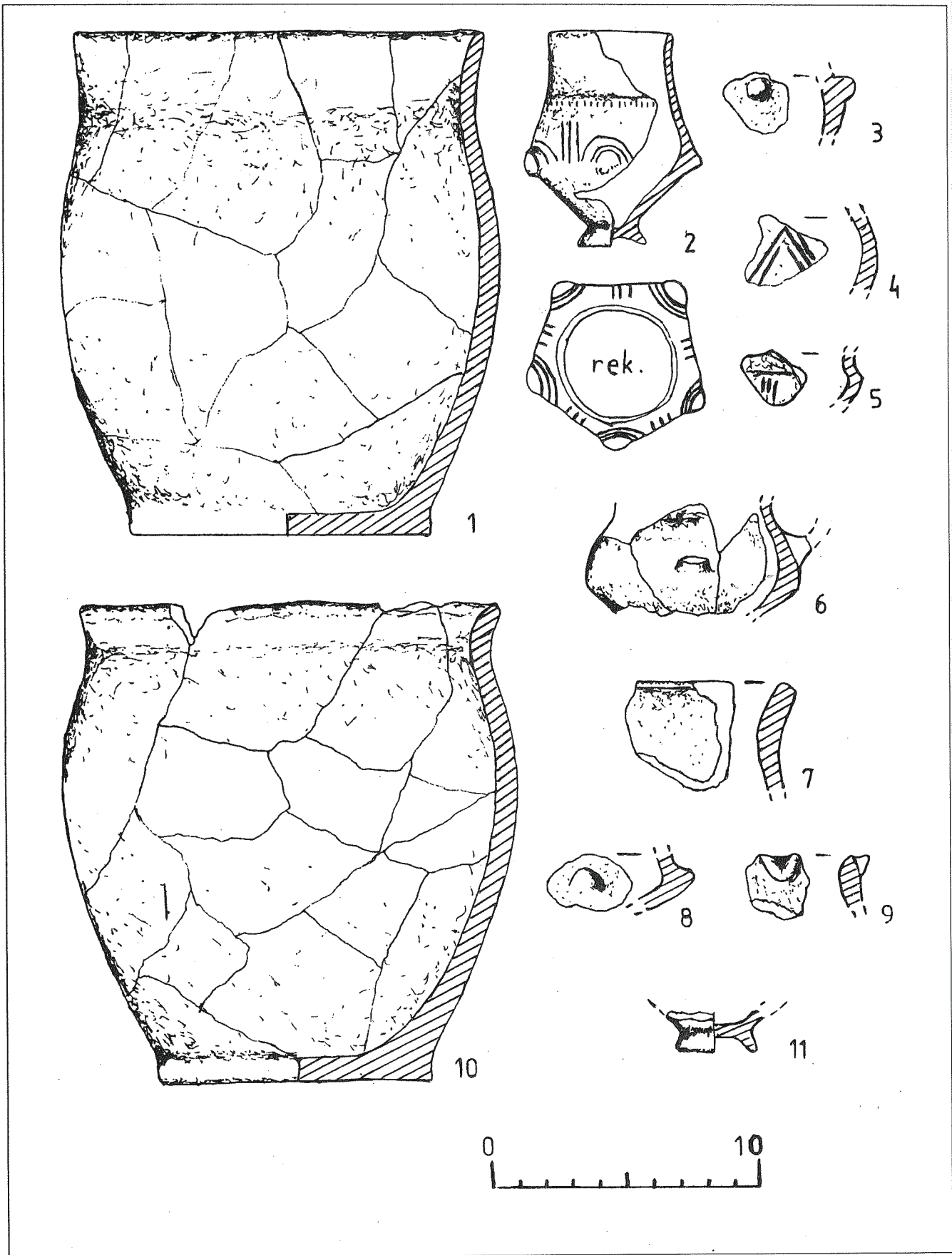
1. **Naczynia esowate** — naczynia wykonane z gliny schudzonej granitem o różnych wielkościach ziaren oraz tłucznem ceramicznym. Powierzchnia nierówna. Wypał utleniający, barwa brunatna i brunatnoszara (tabl. I, 1, 10, II, 4).
2. **Pucharki na pustej nóżce** — naczynia ozdobione guzkami na największej wydętości brzuśca, które nadają im formę wielokątą. Guzki obwiedzione są

potrójną linią półkolistą. Między guzkami znajdują się trzy pionowe linie żłobione. W miejscu przejścia brzuśca w szyjkę znajdują się krótkie pionowe nacięcia. Brzusiec ostrym załomem przechodzi w krótką nóżkę (stopkę). Szyjka wysoka, cylindryczna. krawędź wyle-

Ryc. 1. Sanok, woj. Krosno, stan. 56. Obiekt 1 — rzut poziomy

Abb. 1. Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 56. Objekt 1 — Grundriss.

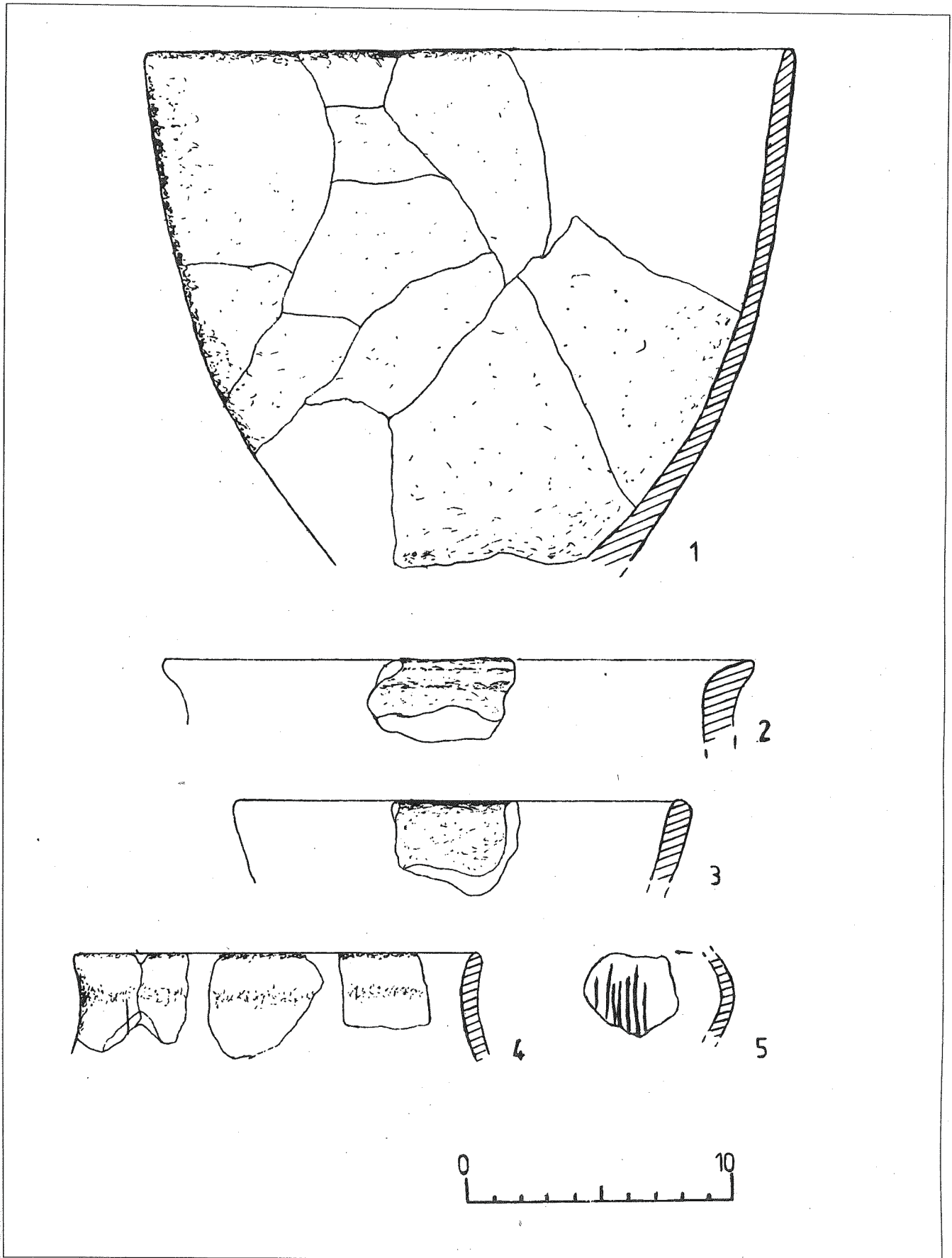

Tabl. I. Sanok, woj. Krosno, stan. 56. Objekt 1 (1—11) — ceramika

Taf. I. Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 56. Objekt 1 (1—11) — Keramik.

Tabl.

Taf. II

Tabl. II. Sanok, woj. Krosno, stan. 56. Obiekt 1 (1—5) — ceramika

Taf. II. Sanok, Wojewodschaft Krosno, Fundstelle 56. Objekt 1 (1—5) — Keramik

- wu zaokrąglona. Ceramika schudzana niewielką ilością drobnoziarnistej domieszki. Powierzchnia gładzona. Wypał utleniający, barwa brunatana (tabl. I, 2, 11).
3. Kubki lub czerpaki — naczynia z małym uszkiem, ozdobione na brzuścu pionowym lub ukośnym liniami rytymi, tworzącymi niekiedy linie łamane. Zawierają niewielką ilość drobnoziarnistej domieszki. Barwy szarej. Powierzchnia dobrze wygładzona (tabl. I, 4, 5, 6, II, 5).
 4. Misy—wazy — naczynia występujące w dwu odmianach:
 - a. o prostym wylewie, lekko wychylonym na zewnątrz o dużej domieszce granitu i tłucznia ceramicznego, powierzchnia nierówna (tabl. II, 1, 3)
 - b. o wylewie silnie wychylonym na zewnątrz. Schudzone małą ilością tłucznia granitowego i ceramicznego. Powierzchnia zewnętrzna dobrze wygładzona (powierzchnia „skórzasta”), wypał utleniający (tabl. II, 2).

We wschodniej części obiektu wystąpiło skupisko wtórnie przepalanej polepy i węgielki drzewne co może być pozostałością po palenisku. Duże rozmiary obiektu i pozostałości paleniska mogą wskazywać na mieszkalną funkcję obiektu.

Przynależność kulturowa i chronologiczna jest trudna do określenia ze względu na zbyt mały stopień przebadania stanowiska. Materiał ceramiczny wykazuje cechy różnych kultur. Można wyróżnić w nim zarówno elemen-

ty kultury Otomani jak i kultury komarowskiej i trzcinieckiej (J. Dąbrowski 1972; I. K. Swiesznikow 1967). Częściowo przypomina też materiały ze stan. 29 w Jaśle (J. Gancarski 1988, ryc. 7, 8). Można go tylko z dużym prawdopodobieństwem datować poprzez analogię do wyżej wymienionych kultur na starszą epokę brązu. Bliższe określenie przynależności kulturowej będzie możliwe dopiero po rozpoznaniu całego stanowiska oraz większej ilości stanowisk na Podkarpaciu pochodzących z epoki brązu.

Badania potwierdziły proces szybkiego zniszczenia stanowisk archeologicznych w Karpatach.

Literatura

- Dąbrowski J.
1972 Powiązania ziem polskich z terenami wschodnimi w epoce brązu, Wrocław.
- Gancarski J.
1988 Wstępne sprawozdanie z badań osady trzciniecko-otomańskiej na stanowisku nr 29 w Jaśle, województwo krośnieńskie, „AAC”, t. XXVII, s. 61—83.
- Swiesznikow I. K.
1967 Kultura komarowska, „A Polski”, t. XII, z. 1, s. 39—100.

Janusz Bober

Bericht über Untersuchungen auf der Fundstelle aus der Bronzezeit in Sanok im Jahre 1989

Zusammenfassung

Im Jahre 1989 wurden die Sondierungsarbeiten auf der Fundstelle 56 in Sanok, Wojewodschaft Krosno durchgeführt. Diese Fundstelle wurde während der Oberflächenuntersuchungen in den Jahren 1983—1984 entdeckt. Das Ziel der Untersuchungen war die Einschätzung des Zerstörungsgrades der Fundstelle. Es wurden insgesamt 50 m² untersucht, wobei ein Objekt freigelegt wurde (Abb. 1). Es hatte eine unregelmässige Form von 570x350, im Aufriss muldenförmig, mit der Mächtigkeit von 25 cm. Die Ausfüllung enthielt 532

Keramikfragmente. (Taf. I—II) Hüttenbewurf und Braunkohle.

Auf Grund der Typologie der Keramik (s-förmige Gefässe, Becher mit leerem Stiel, Becher und Schüssel-Vasen) soll das Objekt in die ältere Bronzezeit datiert werden. Eine nähere Kulturbestimmung ist auf dieser Forschungsstufe nicht möglich (Analogien in der Trzciniec-, Komarów- und Ottomani Kultur).

Die Untersuchungen haben einen ziemlich grossen Zerstörungsgrad der Fundstelle (Siedlung) bestätigt.